

Megjelenik a Társalkodóval együtt minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előfizetheti helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 453dik sz. alatti Trattner - Károlyi ház első emeletén, egyebütt pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy más külföldi tartományokba kivárató példányok iránt csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Értesítőben mindenféle hirdetésnek és pontosan közöltetik.

Az előfizetéssel elkésteknek a 'Jelenkor és Társalkodó' 2dik félévi folyamából még teljes számú példányokkal szolgálhat a szerkesztőség.

FOGLALAT Magyarország és Erdély (megtiszteltetés; halál-
zás; ág. vallású tanító választás Pesten; nemzeti színház;
miskolci tűzvész; iskolai figyelmeztetés; magyar gaz-
dasági egyesület; országgyűlési közlemény: üzenete a
KK és RR nek a m. főRR kez az országgyűlési szállás-
bér fizetése iránt; válasz erre, 's a sérelmek összeze-
dése tárgyában; az országgyűlési fontos tárgyak vita-
lására a főRR is választmányokat neveznek; budapesti
napló: nádorunk ő fens. az uszodában és vakokintézet-
ben; napi események; irodalmi újd. ágak; magyar já-
tékszíni krónika; Gömör megye: az adó eltemettetésén, új
követek választattak; Esztergom megye: pótlék utasítá-
sok; Békés megye: tisztújítási eredvény; Körös megye:
ragasztás a latin nyelvhez; Zágráb megye: fő írás ő
felségéhez a latin nyelv ügyében; igazolás Békés megyé-
ből; kérelem a pesti-hirlapi fonkságok ügyében; véle-
mény a nemesség adóztatásáról; 's a t.)

Amerika (délamerikai hírek.)

Spanyolország (a zendülés folyvást terjed; Narvaez Ter-
uel fölmélt; mérgezési vád Prim ellen)

Anglia (ministerségi meghasonlaspárviadal; Spanyolország
ellen hajóhad készül)

Franciaország (Tengerészeti kőszület Spanyolország el-
len; a követkamra utolsó ülése)

Schweiz (országgyűlés.)

Svédország (a királyi névnap megtsiszteltése)

Külföldi elegy-hír

Értesítő. — Gabonaár, pénzkelet, dunavizállás.

Magyarország és Erdély

Megtsiszteltetés. Sietünk jelenteni honi tudomá-
nyos férfaink külföld általi megkülönböztetésén örvendő
közönségünknek, hogy Kubinyi Ferenczet, Nógrádnak
a jelen országgyűlésen is köztiszteletű lelkes követét, a
a kopenhágai kir. éjszaki régiségbuvár tár-
saság, mellynek értekezését: „Amerika felfedezéséről
a X. században“ (Pesten 1842.) tisztelt honfitársunk a-
nyai nyelvünkön megismerteté; — ugy szinte Kubinyi
Ágostont, mind megyeszolgálati, mind irodalmi tekint-
etéből legujabban kinevezett nemzeti muzeumigazga-
tót, a magyar természetvizsgáló társaság egyik elnökét
's több külföldi tudós társulat tagját, a regensburgi fű-
vésztársaság, az oklevél szavai szerint: „de propagan-
do historiae naturalis in Pannonia studio meritissimum“;
— végezetre Zipser K. Andrást, hazaszerte tisztelt ter-
mészetbuvárt és régiségismertőt az odessai természettudomá-
nyai és régiségtani társaság tagjaiként választák. G.

Vághy Ferencznek a fóm. létszemélyes tábla váltó-
ügyekbeni előadó ülnökének, a m. akademia igazgató
tagjának, több ns megye tbirájának hitvese Szeibert
Katalin életének 60 évében f. júl. 20án Pesten álta-
lányos aszkóiban elhunyt. Békeporaira!

Pesten júl. 16d. Tegnap a pesti a. v. esperes-
ségi gyülekezet által Teichengraber Lajos
bölcsezet tanárja, a költészet-szónoklati osztály
professorává választattak; Kanya Pál pedig a
gymnasium egyik régebbi oktatója 's a gyülekezet
tanodának, dr. Taubner lemondása után helyet-
tesített igazgatója (rectora) ezen hivattal
ideiglen tiszteltették meg.

Nemzeti színház. Az igazgatóság, az e' f.
évi július 19kén a nemzeti színpadon föllépett 's köz-
lekedéssel fogadtatott olasz violoncello-virtuoz
Piatti Alfréd ural, két hangverseny iránt újabb szer-
ződésre lépven, mellyeknek elsője hétfőn júl. 24kén,
másodika szerdán júl. 26kán levén előadandó. róluk
előlegesen értesítettük a t. közönség. — Szombaton
júl. 29kén bérletszűnésel először adatik Szentpétery
Zsigmond javára Tisztújítás a magyar tud. társaság
által mult évben 100 aranyból álló első jutalomra méltatott
eredeti vigj. 4 felvon. Irta Nagy Ignác.

Ezen most halljuk gyorskoesi utazóktól, hogy
a népes 's élénk kereskedésű Miskolc város talán
egészen tűzáldozattá lett. Folyó hó 19dikén rajta ke-
resztül utazott a gyorskoesi, már akkor 5 temploma,
a megyeház 's egész belső vár elhamvad. A postá-
pület is mindenestül elégett, ugy hogy a postahivatal
udvaron a szabad ég alatt eszközölhetette csak szállítá-
sát. Már a hegycsúcsok menté házakra is elterjedt ak-
kor a pusztító lángem 's mindent enyészetre juttat-
ott. Már előre rettegünk a tűzvihar 's dulogásai
rajzával. S így a maholnap sz. k. városá magasulandó
Miskolc, most csupa füstös dűledék. 1000—1200
ház porhadt el.

Iskolai figyelmeztetés. Alulirt, Szarvasra
az evang. iskolákba a dícséretesen ismert Magda Pál

helyebe tanítónak meghivatván 's e' meghivatást mint
a hazának munkálkodni köteles 's kész polgára elfo-
gadván, tisztelettel jelentem a magyar honi nagyér-
demű összes közönségnek, hogy f. évi szeptember hó-
napban megkezdendem Szarvason, kizárólag nemzeti
nyelvünkön tartandó tanításimat a természeti, philo-
sophiai 's szép irodalmi tudományokból, nemkülön-
ben a magyar nyelvből 's irodalomból. Kelt Pesten,
nyárhó 19d. 1843. Vajda Péter.

Magyar gazd. egyesület. Nmlt. Ürményi
Ferencz koronáőr ő excja elnöksége alatt a m. gazd.
egyesület szőlőmívelési szakosztálya f. évi jun. 17én
ülést tartván; az idei őszön 's jövő tavasszal az orsz.
szőlőiskolából eladandó meztelen 's gyökeres vessz-
zőkre nézve abban állapodott meg, hogy a tavali hat-
ározott árszabás az idén se emeltesék följebb. Egy-
szersmind a legszigorubb rend 's pontosság végett el-
határozottat; hogy ezentul a megrendelések egye-
dül a szőlőmívelési szakosztály jegyzőjénél történjen-
nek; ellenben a vesszők kiszolgáltatása a fenerintett
jegyző utalványára egyedül szőlőigazgató ur által esz-
közöltetik. Minek következtében a tisztelt gazdakö-
zönség figyelmeztetik, 's illetőleg felszólítatik, hogy
rendeléseit, a szőlőmívelési szakosztályhoz (Ujví-
lág-utca Ilkeyház 2dik emelet) intézendő bérmentes
levelekben, vagy pedig személyesen minél korábban
megtenni 's a megrendelendő vesszők árát egyesületi
pénztárnok Kossalkó János urnál (Bálvány-utca Ür-
ményiház) vagy előre letenni, vagy biztosítani annál
inkább méltóztassanak, minthogy a kiszolgáltatások
is a bejelentések sorában fognak történni. Mi a ve-
nyigék lajstromát illeti: a tavali ugyan eddigi száma-
ival meghagyatik; de minthogy azokhoz az idén ha-
zánkban még eddig ismeretlen, leghíresebb 's neme-
sebb külföldi fajok járulnak, az ezekkel tetemesen
bővítendő lajstrom szeptember végén ujon kinyomtatva,
az újságlapok mellett közöltetni fog. Pesten júl. 10én
1843. Fényes Elek, mint a szőlőmívelési szak-
osztály jegyzője. —

Országgyűlési közlemény.

**Üzenete a KK. és RR nek a m. főRR-
hez az országgy. szállásbér-fizetés iránt.** A KK.
és RR. figyelmeztetve a k. kir. előadások 7dik pontjára
is, az 1840dik évi ápril 25dik napjáról felterjesztett
felírás nyomán meggyőződésüket kijelenteni nem kés-
nek, hogy a jelen körülmények közt mind az igazság,
mind a méltányosság egyiránt igénylik a házbirtokosok
kármentesítését, kik az országgyűlési tagok 's e-
zekhez tartozók számára szállást adni köteleztettek;
ugy vélik azonban, hogy az elv gyakorlati alkalmazása
célszerűen csak országos választmány által eszközöl-
tethetik, melly mind a szállásbéli illetékek, mind a
helyzetköz képesti bérmentesség iránt, azon szállá-
sokra nézve, mellyek eredetileg országgyűlési szállások-
nak voltak lefoglalva, még ez országgy. kimerítő véle-
ményt adjon. Mert valamint igazságosan követelhetni
nem vélik, hogy akár most, akár jövő évben ezen te-
her egyedül a házbirtokosok által viseltesék, 's ugy
vannak meggyőződve, hogy az adókiivetés alkalmával
nyújtani szokott kedvezések elégséges kárpótlásul már
nem szolgálnak; más részről szükségesnek látják gá-
tot vetni, nehogy a nyereszkesedés a kedvező körülmé-
nyeket használva, visszaéléseket szüljön. Ezeknél fog-
va tehát a KK. és RR. az általuk választott tagok ne-
veinek közlése mellett ő cs. k. főhget teljes tisztelettel
kérik a m. főRRket pedig egész bizodalommal felszólít-
ják, hogy ezen javaslatot elfogadni 's a magok ré-
széről is az országgy. választmányhoz tagokat nevezni méltó-
ztassanak.

**Üzenete a m. főRR nek a t. KK. és RR-
hez az országgy. szállásbér-fizetés 's a sérel-
mek összeszedése tárgyában.** A házbirtokosoknak
kik az országgyűlési tagok 's ezekhez tartozók száma-
ra szállást adni köteleztettek, kármentesítését ő cs. k.
főhge 's a m. főRR. szinte igazságosnak tartván, a t.
KK. és RR. azon javaslatához, miszerint ország. vál.
küldessék ki, melly a szállások illetősége 's bérmen-
nyisége iránt még ezen országgyűlésre kimerítő véle-
ményt adjon, hozzájárulnak, 's közlik azon tagok név-

sort, kik ezen országgy. választmányhoz, ugy azokét is,
kik a sérelmek összeszedésére megbízandó országos
választmányhoz a m. főRR. részéről kiküldettek. Ez
alkalommal figyelmeztetvén azon a k. k. előadásokban fog-
lalt nagyérdemű tárgyakra, mellyeknek előleges 's
rendszeres kidolgozása a dolog természeténél fogva nem
kevesebb szükséges, ő cs. kir. főhge 's a m. főRR. azon
kivánatjokat nyilvánítják, hogy követve a hosszas ország-
gy. gyakorlatot 's azon módot, mellyet a t. KK. és
RR. az országgy. szállásokra 's sérelmek összeszedésé-
re nézve magok is javaslanak, a fontosabb tárgyakban
készítendő javaslatok kidolgozása, a két tábla közötti
egyesülés előmozdítása tekintetéből, szinte országos
választmányokra bizassék. Mire nézve a t. KK. és RR.
velők egyesülés végett teljes bizodalommal felszólítják.

A' júl. 12én tartott főrendi ülésfolytatása.

A' következtetett szónok, elődje állítást czáfolgatá, 's fej-
tegetvén a' választmányok, különösen pedig a' kerületi-
iek természetét, semmi helyét nem látta a' kizárás mi-
atti felszólamlásnak; minthogy p. o. csak az ősiségre
nézve a' főRR táblája mindeddig nem nyilatkozott 's így
részt sem vehetne előre kitűzött elvirány nélkül azon
választmányban, mellynek tagjai, kerületi határozat nyomán
magokat biztosan tájékozhatják. Hasonlóképp van a'
dolog a' városok viszonyira nézve. A' főRR közül tehát
választmányi tagul ugy sem vehetne részt senki is a' ta-
nácskozásokban, mint intelligentiával bíró tagok pedig
igy is hozzájárulhatnak, mert hiszi, hogy a' ker. választ-
mány a' helyesvéleményeket elfogadja, bárkitől jöjje-
nek is hajozok. A' hiteltörvények rosasága miatti vád, —
nem a' ker. választmányt illeti az előtte szólt tag szerint,
hanem illetné az alsó 's felső táblát, sőt illetné a' fejd-
met is, ki azokat szentesítette; egyébiránt a' javítási ter-
vek köszönettel fognak vétetni a' m. tagtól, kinek azon
megjegyzésére, mikép hiteltörvények káros követke-
ményeket vontak magok után, csak azt válaszolja, hogy
a' köznek java többnyire egyesek kárával szokott járni
s' b. Ismét egy ellenvéleményű tag fejtegeté, mikép a'
cél bármi tekintetben akkor éretik el legkevesebbé, mi-
dön csupán egynemű elemekből áll a' tanácskozó test.
Épen az így dolgozott munka fölött támadnak legnagyobb
vitakozások 's surlódások Mi a' ker. vagy országgy. választ-
mány által kidolgozandó tárgyakat illeti, ezekre nézve
nagy különbséget lát ő az alsó tábla önkeblében kifejlet-
tek 's azok között, mellyek az egész országgyűlési testü-
lethez kegy. kir. előadások alakjában jutottak. Az indit-
ványtevő gróf, örülvén hogy ama kistulóságos gőz, mellyet
tegnap 's tegnapelőtt észrevennie volt alkalma, el-
széledt, ő azt nem akarja újra támasztani, de miután
indítványát eddig még semmi okokkal nem támogatta, le-
gyen szabad azt bővebben kifejtenie. Hogy a' RR nevez-
tek volna küldöttséget, arról officiose tudomása nincs,
és csak azt indítványozta, lennének felszólítandók, hogy
a' kinevezendő választmányokban főrendi tagok is részt
vegyenek. Azt mondá egy tag, hogy ha ő (a' szónok)
módosítani fogná indítványát, akkor hatása lenne; de
mikép lehet az, midőn indítványát, a' nélkül hogy meg-
hallgatták volna, elvetették? Miután beszéde folytatában
a' váltótörvény iránt egymásik szónok ellen tett észre-
vételt magára irányoztnak vélvén, eziránt felvilágosít-
tatva lett, azon vádra, hogy épen a' kormánynak lett volna
kötelessége, a' törvényhozó testet dolgozata hiányira
figyelmeztetni, azzal menti ez utóbbit, hogy ez igen szép
ugyan, de nem gyakorlati 's akkor hihetőleg az mondatott
volna: ezen kormány semmire való; mindent gátol. Át-
menvén mest a' „Hacferlgucker“re (csupor-kandikra)
emlékezteté az e' kifejezést használt barátját, hogy mi-
dön a' m. ur még igen fiatal volt 's a' köz dolgokban még
semmi részt nem vett, már akkor ő a' haza ügyei körül
fáradozván, nem ugyan a' fazokakba kukkolt, de még is
sok keserű levest elmellőzött, 's azért tán nem érdemle-
te, hogy helytelen indítványról vádoltassék, miután ta-
lán még is volna némi joga practicus embernek tartatnia,
kik talán még is kiállják a' sarat. Ő más argumentumot

nem ismer, mint az okoskodás sulyát: habár tehát indítványa elvetették, az is jó, majd veszi hasznát, miután ő indítványa körül előre calculált. Itt megjelent az alsótáb. küldöttség, a RR azon hazafiúi örömet kifejezendő, melyet a m. főRk a' vallás ügyében átküldött üzenet szives elfogadása a' követek tábláján okozott, különösen pedig ő cs. kir. Fenségének a' Rk hódoló háláját tolmácsolni azon bölcsesége miatt, mellyel e' fontos tanácskozásokban a' véleményeket egyesítve a' nemzet kívánatának a' trón elibe jutását hathatósan eszközölni méltóztatott. A' küldöttség eltávozta után az előbbi szónok folytatá előadását 's a' Haefelguckort tekintve azt mondá: bár néztünk volna mi is néha egy kissé mélyebben a' Haefelbe, például az urbéri kis adók elvételénél stb. Mint házasság ember azonban tisztelt barátjának azon tanácsot adja, hogy ha házasságra lép, ne legyen Haefelgucker, de — hogy ugyanazon dictionariusból is egy szót használjon — a' Simandl szerepét se játsza. Többnyire nem azért tette az indítványt, hogy bonyolítson, hanem mivel helyesnek nem tartja, hogy orsz. tárgyaknál, bár a' circulusban, bár máshol legyenek tárgyalandók, a' főRk előleges közmunkálása teljesen elmellőztessék. Azon elnevelésre, hogy a' deputatio nem végez, azt jegyzé meg, hogy nem végez ugyan, de praecoccupat! A' választmány nézete mindig némi irányt ad a' tanácskozásoknak; de illy vegyes deputatio által nem keletkezik egyoldaluság. Ha azután a' felső tábla az egyoldaluság miatt hiányos javaslatokat el nem fogad, depopularisaltatik, ha ellenben rá áll, 's utóbb előjönnek a' hibák, i-mét ő vádolta-tik. Ha pedig ezeket ki akarja kerülni, igen hosszúra nyulnak majd az alkudozások. Ha elfogadtatik indítványa, örülni fog, ha nem, azt sem igen bánja, mert Isten tudja mi jobb. A' fiatalsága miatt megdicsért szónok megvallá, hogy soha sem jutott eszébe, magát olly érdemdús, tudós, tapasztalt és koros urral, millyen az indítványtevő tiszt. barátja, egy helyzetbe tenni; ellenvéleményét kinyilatkoztatni bátorodik, mire joga 's kötelessége is van, 's azért nem hiseti, hogy e' jogávali élésre hasonló bökros érdemek, szintazon tudományosság és tapasztalás 's az esztendő sulya alatti görbevezés kívántatnék. 's így nézetei mellett megmaradván, illy tekintély ellenében csak azt mondhatja: si fractus illabatur orbis, impadivum ferient ruinae. Bentham, leggyöngébbeknek álítja parlam. vitákban azon argumentumokat, hol mellőzve az okoskodások lényege, az vetetik az ellenfél szemére, hogy azt mondani nem lett volna joga. Illy argumentatio azonban a' szónokra semmi sullyal nem bír. Ha van többnyire honfi, ki arra nem szorul, hogy érdemeire önmaga emlékeztessen, ugy valóban az indítványtevő tisztelt barátja az, miután a' magy. közönség azokat soha emlékezetéből nem vesztené. Ő nem igen bánja, mit végezendnek a' leves körül, csak arra emlékeztet, hogy többnyire sok szakács szözza el a' levest. Egy szónok azt nem találja rendén, hogy a' Rk a' választmányok körül ma így 's holnap úgy határoznak. Ha a' pozsonyi szállások és konyhák elrendezésére meghitták a' főRket, tessék azokat szintemeghini, hol fontosb ügyek forognak. Ha egészen ki akarják rekeszteni a' felső táb, nem bánja, de hogy a' meg vagy nem hívás egyedüli Rk önkényétől függjön, azt elismerni nem akarja. Több nyilatkozat közt feltűnő volt azon észrevétel, hogy miután ő fels. előadásában a' törvényhozó testet egyesült munkára felszólítja, már ezért is helyes a' kérdéses indítvány; egy szónoknak az urbértörv. körüli megjegyzésére azt felelé, hogy mivel az urbéri törvény rossz, azért még nem következik, hogy a' váltó törvény jó legyen. — Előadásában egy m. főispán mind a' Rendek iniciatíváját, melyet ő már minap az ország főbb palladiumának nevezett, mind az alsó tábla iránti sympathiáját, mind végre az országgyűlési tractatusok rendszerét kifejtve, az indítvány ellen szavazott, a' házasságróli hasonlatosság felhozójától csak még azt kérvén: mondaná meg, a' két tábla közt melyiket tartja férjnek 's melyiket nőnek, miután jó házasságnak az főbb feltéte, hogy abban a' nő alávesse akaratját ura akaratának; a' vitások későre nyulván a' tanácskozások más napra halasztattak. — Következők az elegyes pecséttől ülés; mellyen primás ő hge nem jelent meg 's így a' felírás az ő aláírása nélkül terjesztett föl. —

Jul. 13-án a' félben szakadt vitatkozást a' szönyegen forgott javaslat pártolásával kezdék meg a' szónokok, kiemelve különösen egyik, mikép a' kor. választmányok illy kizáró munkálkodásának sem azért nem lehet javalója, mert annak előleg közös megállapodással jóváhagyott rendszere 's iránya nincs; sem azért, mert illy módon az országoktatásnak veszélyes neme jöhet létre olly formán, hogy összeáll egy kis phalanx 's a' 100 vagy 200 s-ból álló munkát, ha egészen nem is,

legalább nagy részben keresztül viszi, mint ezt a' közelebbi idők tapasztalása megyei utasításadkor bizonyítja. Különben is itt lenni állítá az időt, hogy a' főtábla kiemelkedjék azon kisszerű körből, mellyben eddig nem eléggé hatályosan mozgott. Minden eszközhez kell nyulnia, ugymond, hogy historailag nyert állásánál fogva a' jelen idők kívánatához képest minden erejét központosítsa a' hon javára, 's részt vegyen minden, mi annak jövődjét feltételezi. Az utána köv. szónok az indítványt nem pártolá, mert annak sikerét sem nem ohajtja, sem nem várja. Nem ohajtja mert e' tábla csak úgy fog állásának megfelelni, ha nyugalommal bevárja, míg a' RR tanácskozásának eredményei hozzá küldetnek; 's aztán a' tárgy fontossága vagy szövevénye úgy kívánván meg, önkélebből előmunkáló választmányt nevez. Nem várja, mert a' RR. táblája érdekében áll minden főrendi befolyást tanácskozásiól eltávolítani, míg mindkét táblának aránya el nem leend határozva. Van azonban az indítványnak morális haszna, mert megmutatja, hogy a' tekintélyek ideje lejárt. Egy másik szónok, országunk első zászlósa, köv. nyilvánítá e' tárgy iránti nézeteit: Ha a' t. Kk és Rk azon ösvényt magok jószántából követni akarták volna, mellyet a' javaslattevő m. tag kijelelt a' törv. régi szokás nyomán, bizonyosan ő exc. leginkább örült volna ennek. Ő ezen utat igen czélszerűnek találja. Igaz hogy itt több adatot elő annak részint czélszerűsége részint lehetősége ellen; 's azokra nagyobb részt már elégséges felelet adatott; azokkal hát a' Főrkét nem terheli; hanem kettőt hallott, mire eddig válasz nem jött; 's azokra szorítja észrevételeit. Egyik az, miszerint egy szónok, két házrendszerrel, mellyre magát a' magyar országgyűlés kiképezte, nem igen látja összeférhetőnek a' vegyes orsz. választm. munkálatait. A' nmélt. szónok ez okot figyelemre méltónak tartja; de nem bocsátkozik azon kérdés bővebb fejtegetésébe, hogy Magyarország gyűlése eredetileg egy v. két kamra volt-e, 's mire látszik az magát az utolsó időkben kifejteti; annyit azonban bátor megjegyezni, hogy nézete szerint, miután alkotványunk nem egy ember, nem egy óra, nem egy század szüleménye, hanem századok viszontagsági által a' nemzet életéből fejtett ki: ezt újabb teoriák rájárája nem szavai, ez t u l a j d o n k é p a' mostani ideák szerint sem egy sem k ó t k a m r a, hanem valami ollyas, mi a' nemzet életéből fejlődött ki, ugy mint van minden jó o'dalaival 's minden anomaliával együtt. Továbbá meg kell jegyeznie, hogy míg a' két táblának közös felírásai vannak, míg ő fels. elibe csak az juthat, miben mind a' két tábla megegyezik; míg a' törvények csak a' ből fognak alkottatni, mit a' közös felírásokban az ország Rdei fölterjesztnek 's a' mire kir. válasz érkezik: adig ezen két kamrai systema, viszonyinkra tökéletesen alkalmazható nem lesz. Ez meggyőződése. Másik ellenvetés az, hogy itt az említett, mikép soha sem volt eset, hogy a' főrdi tábl. felszólította volna a' KK. és RR-et vegyes orsz. választmányok kiküldésére, 's hogy erre a' KK. és RR. reállottak volna, 's felhivattak e' tábla tagjai, egy illy példa előmutatására. Ha tisztelt tag egy kissé buvárkodni akar az országgy. iratokban: arra elég példát fog találni. Ő csak egyet hoz fel, az újabb időkben, mellyben már neki is volt szerencsége orsz. tanácskozásokban részt venni, 's hivatkozik azokra, kik vele együtt 1825 óta az orsz. gyűlésen voltak. Mindjárt az első felírás tárgyalásakor, mikor a' KK és RR. az első üzenetet a' felső táblához átküldötték, ez, ugyanazon üzenetben több észrevétel tevén, arra szólítá fel a' RR-t hogy ez alkalommal, míg e' felírás fel fog menni ő fels. libe, 's míg arra kir. válasz fog érkezni, álljanak egy vegyes orsz. választmány kinevezésére, melly a' kir. előadásokat tárgyalja. Ezen üzenetre a' KK. és RR., minden pontjaiban rá nem állottak ugyan, de kinevezték az orsz. választmányt, 's ezt azon felírásban, mellyet ő fels. elibe terjesztettek, ő felségének be is jelentették. Jelen viszonyaink közöttigen kívánatos volna, hogy olly fontosságú tárgyak, mellyek ez országgyűlésen ő fels. felszólítása következtében szönyegre kerülendnek, vegyes választmányok által tárgyalassanak, 's ez nézete szerint már csak azért is szükséges volna, mert — ha nem akarunk magunknak illusiot csinálni — nagy hiányával vagyunk az egyeztető szellemnek 's hogy annak, nagy hiányával vagyunk, figyelmezteté a' m. főRket saját tanácskozásiak folyamára, mikép nagy testületekben e' szellem igen nehezen vihatja ki magát; 's majd lehetetlen már. Ez nemesak a' mi bajunk, hanem az egész világon így van. 'S hogy mégis valamire lehessen menni e' szellemmel, valami menedéket kívánna ő ezen jó szellemnek hagyni; 's ennek más útját módját nem látja, mint azt, hogy kisebb testület által, — de a' hol helye van az eszmecserének, és hol a' külön felekezeteknek minden

árnyéklati kifejlődhetnek, mód ny újthatassék arra, hogy ezen külön vélemények árnyéklat ai előadathassanak. Ez teljes meggyőződése szerint, csak üdvös eredményü lehet. Így alakulhat a' jó, a' nemzet életéből merített törv. Illy törvények a' nemzetben gyökeret is vernek. Törvényeket nagy lelkesedéssel kívánni, rögtönözni lehet; de ezek a' nemzetben gyökeret verni soha nem fognak; 's ennél fogva azt hiszi, hogy talán ez akadályoknak is, mellyeket a' törvények végrehajtásában tapasztalunk, egy és szellemben készültek. Valamint tehát azok nyomán, igen kívánatosnak tartotta volna, ha a' KK. és RR. akkor, midőn olly életbevágó kérdések forognak föl, mellyek a' haza jövődjére nézve eldöntők 's mi talán e' helyen szinte említettetik — a' nagy birtokot igenis érdeklő kérdésekről van szó; mindezen okokon fölül a' méltányosság is megkívánta volna, hogy a' KK. és RR. a' régi ösvényen jártak volna. Ezeknél fogva azt, mit a' méltóságos tag tegnap indítványozott, nem ellenzi; azt azonban kénytelen megvallani, hogy nem hiszi, mikép indítványának sikere lesz; 's ennek szintolly őszinteséggel megmondja okát. Fájdalommal kell kijelentenie, hogy a' kölcsönös capacitatio ideje lejárt. Okokkal nehezen fogja e' tábla a' RRket arra bírni, hogy a' tanácskozások mostani stadiumában a' főRRk kívánatához járuljanak. Bátorodik a' főrendi táblát figyelmeztetni arra, mit saját teremükben látnak. Ő több orsz. gyűlésen vett részt orsz. tanácskozásokban 's meg kell valania, hogy soha annyi beszédet nem tapasztalt egy más capacitatiojára fordítottatni, mint most; de eredményt ugymond, hanem ha illusive, nem lát; sőt nem vonakodik azt is megvallani, miszerint már sokszor azt is tapasztalta, hogy a' leghosszabb viták közben, azok kik a' discussiók előtt talán közelebb állottak egymáshoz, discussió után még távolabb estek egymástól; és így nincs reménye, hogy a' m. főRk illy módon capacitálhassák KK. és RRket. Ő más és egyetlenegy módját látja annak hogy a' t. KK. RRket capacitálhassuk, ez a' tettegi mód. Ez a' mostani időben sokkal nagyobb hatással leend, és ez azon mód, mellyel talán nehezebben 's több bajoskodással de mégis inkább lehet czélt érni. Ő megvárná a' KK. és RR. előterjesztését a' k. előadások tárgyában, habár hamar keletkeztek is azok; ha a' KK. és RR. tábláján keresztül mentek, azokat ugy nézi, mint a' KK. és RR. országos végzését. És ha a' főrdi tábl. jönnek: kötelessége szerint, azokat legnagyobb komolysággal fogja fontolás alá venni; egyébiránt módjok lesz a' méltóságos főRRnek még az iránt is rendelkezni, hogy minden komolysággal és érettséggel megfontolthassanak, mielőtt köztanácskozás alá kerülnek, mi azokban meggyőződése szerint jó lesz, ahhoz szivesen járuland, de egyszerűen nyilván kijelenti, hogyha olly munkák fognak közöltetni a' KK. és RR. által, mellyeket a' házára nézve károsoknak tart, azon szerepet soha sem kívánja vinni, hogy a' KK. és RR. javaslatainak csak betáblázója és registratora legyen, vagy legfőlebb a' szerkezeteknek revisora, és azt felteszi ezen tábla szilárd jelleméről, hogy lesz annyi morális erő benne, miszerint az is lesz meggyőződése, az egésztest, ha szükségét látja, tetőtől talpig földre fogja vetni. Ha azon szükségbe helyzetetnek a' t. KK. és RR., 's látni fogjuk, hogy ez uton és módon czélt nem érhetünk, inkább remélhetjük, hogy a' KK. és RR. magok részéről is czélszerűbb, alkalmasb mód 's utakról fognak gondoskodni. Velekedése tehát az: hogy az illy eljárás fogja a' főrendi tábla állását 's törvényhozásbani részvétét legbizonyosabban biztosítani 's ez által a' másik táblát is arra bírhatni, hogy ha ezen ut és mód nem vezet czélhoz, más ut-módról lesznek kénytelenek gondoskodni. Egyébiránt ha a' m. Főr. többségének tetszeni fog a' javaslattevő gróf indítványát elfogadni, ő azt sem ellenzi. A' köv. szónok egészen más alakban látá a' kérdést ma mint tegnap. Ő, az indítványt a' priori sem találta károsnak, mert ismeri tiszta lelkiületét, hona iránti forró érzelmit 's szellemszilárdságát az indítványtevő grófnak; a' javaslatot tehát rendén látá 's ártatlannak hitte. Discussió után azonban egészen másképp áll a' dolog. Bővebben kifejti nézetit, hogy félre ne magyaráztassék. Ő parabolákkal nem él; mert ezek tanácskozási terembe nem illenek, részint összeférhetlenek a' testület méltóságával, részint mert könnyen félreérthetők, személyre irányzottaknak gondolhatók, 's mint sértők könnyen ingerültséget okozhatnak. A' javaslat nem káros, mert ocelekvési részvétet igényel, a' mi dicséretes; az initiativa kérdésével összekötve nincs; ugyanis valamint egyes ember nem igényelhet initiativai jogot véleményének előterjesztése által; így a' főrendi tábla sem. Az iránynak így vagy amugy jobb

volta 's az időnyereség vagy veszteség iránti állítások csak bizonytalan sejtelmek; mert igaz, hogy a' vegyes deputációk más irányt mutatnak; de vajjon jobbat-e? azt csak a' többség határozza; néha pedig egy szó miatt leghosszabb tanácskozások keletkeznek. Most azonban, miután oly elv czéloztatik a' javaslat talpkövéül tétetni, melyet ő e' táblára nézve nem ohajt, t. i. hogy az iniciatívai közös, a' javaslatot nem pártolja. A' felső táblának iniciatíva joga oly szerencsétlen elv, melyet a' szónok nem ohajt; a' két vagy egykamrai rendszer fejtegetésébe e' helyütt nem kíván ereszkegni; sokat lehet erről okoskodni 's még leend elég alkalom e' bő mezőt átvizsgálni. Fejtegeté azután a' két tábla közti különbséget, minélfogva az iniciatíva mindkettőt nem, hanem csak az alsó táblát nem illetheti; a' javaslat iránt azon hiedelmét fejező ki, hogy miután azt a' RR. nem tették, fel nem tehetni, hogy reá állandnak, mire őket kényszeríteni moraliter sem áll a' főRk hatalmában. 's inkább a' bizodalatlanság magvát hintené. Mi e' tábla mlgáról, hanyagság miatti vádoltatásáról hozatik fel, a' tárgyismerők előtt nem áll meg. A' tábla helyzete 's méltóságával megegyezőnek csak azt látja: bevárni a' felterjesztendő munkálatot, 's akkor tenni azt, mit a' belső meggyőződés igényel; mi jó, fogadtassékel, mi rossz, vetessék félre. Ez véleménye; ellenvetésekre felelni nem fog, csak ha állítási elferdíté nének, mert csak a' többségnek hódol, mely ha véleményét helyben nem hagyja, ő szintolly nyugodtan maradna széken, mint most arra leül. A' többi számos nyilatkozat sorából kiemelést igényel még egy főhivatalnoké, ki az indítvány elfogadására szavazott ugyan, de a' Rkhez intézendő válaszüzenetbe semmi theorai elemet nem velt vegyítendőnek, nehogy céliránytalan vitakozásokra nyujtassék alkalom, alig lehetvén oly állítás, melyre ellenállítással válaszolni ne lehetne; a' tények azonban elvitázhatlanok, 's így csupán gyakorlati szempontból kívánná a' válaszüzenetet feltétetni, mire nézve a' fennmódott példához egy másikat sorozott a' nm. szónok az 1807ki orsz. napló 181ik lapjáról. Más táblai tagok azért is ragaszkodtak a' régibb törv. gyakorlaton fenekelő javaslathoz, mert a' járt utat járattalannal nem kívánják felcserélni; mert a' tetleges változásoknak törvényhozási körben helyét 's tanácsos létét nem látják; mert az országgy. test, habár két táblánál ül 's egymástól physice el van is választva, azért mégis csak egy és moraliter összeforradott; ennélfogva a' munkálatok is csak egy egyeznek meg a' törvényhozó test természetével, ha azok mindkét tábla tagjainak hozzájárultával történnek; 's e' részben a' főrendi tábla tagjai, ha talán szövöttekkel nem is, de néhány mécsesrel mégis járulhatnak a' tárgyak felvilágosításához. Történetek válaszólasok is egyes szónoki előadásokra, különösen a' remény hiánya és a' szónokok által az indítványnak más térre vitele miatti elláást vagy nem pártolást illetőleg, mik, elégséges okoknak nem találhatatának. Egy szónok az egész dolgot bizodalatlanság szüleményének tartotta, a' bizodalomnak pedig parancsolni nem lehet, annak bizonyos barometruma levén, mely önkint emelkedik és leszáll. A' RR. már csak azért sem állandnak kívánságunkra, mert tudják, hogy végre mégis mindenre ráállunk, kivált országgy. vége felé, hol néha legbotránkozottabb hirtelenkedéssel történik a' megegyezés. Egy más szónok pusztá demonstrációnak kívánta venni az egészet, 's mint illyet, míg az csak a' főrendi terem falai közt marad, helyeslé, de más alakban nem pártolá. Még néhány javaslat melletti nyilatkozat után ő fens. kimondá a' határozatot, miszerint a' javaslat elfogadtatván, az üzenet minden theorai elem nélkül csupán gyakorlati szempontból lesz feltéve. Hogy azonban ez történhessék, egy főispán még előbb a' szállások bérfizetése iránt az elvet kimondatni kívánta. E' részben két tag úgy nyilatkozott, hogy Pesten készséggel fizet; de Pozsonyban nem; fizesse meg itt az, kinek kényelme tekintetéből az ország kívánata ellenére az országgy. itt tartatik, t. i. a' kormány. Még egy pár nyilatkozat után nádor ő fens. figyelmezteté a' főRket, miképp ez alkalommal ne az országgyűlést tartás helyének kívánatossága 's a' bérfizetés módja iránt nyilatkozzanak, hanem csupán azon elv fölött: vajjon igazságosnak találják-e, hogy az országgy. lakbér fizetessék, vagy nem? Mire midőn minden oldalról igenlés hallatszott, a' fens. elnök mind e' tárgybéli, mind pedig a' sérelmek összeszedését munkába veendő orsz. választmányhoz tagokat nevezett. Az orsz. sérelmek és kívánatok szedésére: elnök idősb gr. Zichy Fer. főajtónok, Seitovszky János pécsi püspök, b. Perényi Zsigm. Ugoosa, b. Majthényi Ant. Liptó, gr. Nádasdy Leop. Komárom, gr. Károlyi Lajos Abauj, Tihanyi Fer. Temes megyék főispánai, b. Vay

Miklós, gr. Apponyi György, gr. Zay Károly, gr. Péchy Em., b. Eötvös Józ., gr. Gyulay Laj., gr. Zichy Jenő, b. Kulmer Fer. és Buzsán Herman. — A' pozsonyi szállások iránt: elnök gr. Batthyányi Imre főlovászmester; b. Barkóczy László fehérvári püspök, b. Révay György, Turóc, gr. Esterházy Kár. Tolna, Aczél Ant. Torna, gr. Vay Abr. Máramaros megyék főispánai, ifj. gr. Zichy Fer. gr. Esterházy Káz. b. Redl és gr. Szapáry Mik. Olvasztaték ezután a' KK-nak és RR-nek a' m. nyelv tárgyában kelt üzenete és törvényjavaslata, melyek köziratra bocsátatni határozatták. Kijelenté azután a' fens. elnök, hogy a' Rk. táblájának munkába vett elrendezése következtében ott e' hónap folytában ülések nem tartathatván, a' FRk ülései e' hó 3 lig elhalasztatnak. Panaszkodván erre egy m. tag, hogy a' felső tábla új elrendezése óta nehezebben hallani, mint ezelőtt, mely előadás többek által igazoltatván, 's az asztalok fokontint emelése javasoltatván, ő cs. k. fels. ezen tökéletesítés eszközöltetését megígérte 's az ülést elosztatta. A' megyei kihágások ügyében javaslatkészítés végett kerületileg nevezett választmány f. hó 9kén kezdé meg munkálkodását. Első belrendezeti ülésében elnökül Török Gábor Arad m., jegyzőül pedig Zsoldos Ignác veszprémmegyei k. uu. választattak meg.

Budapesti napló. Nádorunk ő cs. kir. felsőge Pozsonyból visszaérkezte óta gondosan látogatja fővárosi intézeteinket; így f. hó 15kén Kammermayer uszodáját méltóztatott magas jelenlétivel megisztelni, mit 16kán ismételvén, tetszését nyilvánítá azon mentőeszköz vagy kosár fölött, melyet Clark hidépítész utmutatása szerint készítettek, 's mely veszély eseténe egyetlen perc alatt szárazra helyzi az uszókat. Ezentul tehát egy uszodában többé semmi szerencsétlenség nem történhetik. — Jul. 19kén a' vakok pesti intézete szerencsésült e' látogatási megtiszteltetésben; ő fens. különösen a' gymnastikai gyakorlatok által lepeték meg. 's a' tanulmányok többi ágai fölött is magas tetszését méltóztatott nyilvánítani, rövid idő mulva látogatása ismétlését ígervén. — A' Mészáros utcától kedve csatornát épített a' város, miáltal a' bűzhődt mocsárok a' házak elől valahára elfognak távolittatni. — A' pompás császárfürdő mindennap igen népes 's 8 társasági kocsis is alig győzi a' pestieket oda szállítani. Igen kívánatos, hogy a' férfiak ne dohányozzanak e' társasági kocsikban, midőn hölgyek is ülnek bennök. Hisz egy óranegyedig még a' hal is élélhet víz nélkül, hát a' férfi ugyan miért ne nélkülözhetné illy rövid időre a' pipát és szivart. — Józskától a' rég várt „Zrinyi“ 4 kötetben aug. 1jén meg fog jelenni. Ára 4 pengő forint. Németországban a' 4 kötetes eredeti regények ára rendszeren 9 pgő forint szokott lenni, ámbár a' német olvasó közönség száma csupán Magyarországon is nagyobb a' magyarnál. Ne mondjuk tehát, hogy a' magyar könyv drága, meddig egy agárért gyakran száz 's több forintot is adogatunk. — Megjelent 's Hartleben könyvtárusnál kapható a' „Külföldi Regénytár“ 14ik kötete, melyben az „Éj és korány“ 2dik része folytatottik. — E' napokban ismét tűz volt a' Józsefvárosban de tetemes kár nélkül csakhamar eloltatott. — Frankenburg ismét szaporítani készül érdemeit a' szegény gyermekórához körül; augusztus közepe felé ugyan is nagy ünnepe szándékozik, e' szép 's jótékony intézet pénzalapjának nagyobbitására, a' pesti város-erdőben elrendezni, melyről előleges figyelmeztetésül ezuttal csak annyit mondunk, hogy egy huszas belépti díjért korán reggeltől késő estig minden élvezetben részesülend a' közönség, mi a' szemet 's fület megörvendeztetheti. — **Játékszini krónika:** nemzeti szinpadunkon f. hó 13. adaték „Rózsa“ vigjáték 3 felvon. Szigligetitől; Haray mint vendég Babel szerepében lépett föl, csak azt tanusítván, hogy még nagyon is kezdő; 14kén „Idegen nő“ szinjáték 5 felvon.; 15kén Laborfalvi Róza jutalmára bérszünettel először „Silvio“ eredeti dráma 5 felvon. Ney Ferenczről; 16kán „Arany király, mada-rász és uszkárnyiró“ bohózat 2 felvonásban; 17kén „Messinai hölgy“ szom.játék 5 felvon., Egressy Gábor don Caesar szerepében mint vendég lépett föl; 18kán „Garrick Bristolban“ vigját. 4 felvon.; 19kén „Sevillai borbély“ daljáték 2 felvon.; Piatti olasz violoncello-virtuóz felvonások közt hallatá magát 's rendkívüli tetszést nyert; 20kán „Legjobb az egyenes út“ vigjáték 1 felv.; és „Egy ur és egy hölgy“ vigját. 1 felv., Egressy G. mind kettőben mint vendég lépett föl.

Gömör megye megkapván ő cs. kir. felségétől a' kért kir. biztost Andrássy György gr. e' megyének volt közkedvességű kormányzója, jelenleg pedig Sáros megye lelkes főispánja személyében, annak bálos elnökléte 's őrsége mellett jul. 5kén tartá újabb kö-

vetválasztását, mikor is Nagy Károly főjegyző és Ragályi Miksa t. bíró 1340 szavazattal 496 ellen követekül elválasztattak. E' szerint Gömör kitélté a' hiányt, melyet zavargásai az országos rendek kosorozájában okoztak; vajha hasonlót hallanánk hovahamarább Zarából is!! — A' gyűlés története imez:

Rimaszombatban jul. 5én nemcsak az adó pompán eltemtetettde új követek is választattak. April 12kén Pelsőczön tartott közgyűlésen a' felbőszült néptömeg erőre kapván, eleve a' mart. 14kén hevesben pártolt adót megbuktatá és szilajságának egész zsarnokságával M. J. és D. P. uu. követekül választá, ezeknek azonban a' credentialisok ki nem adtak, hanem ő felsől a' rend visszaállítása végett kir. biztos kéretett. És megkaptuk ezt szeretett urunktól azon ns gróf személyében, kit e' megye még nemrég lelkes és bölcs kormányzójaul tisztele, 's kinek példás kormányzásával megyénknek új aerája kezdődött. Ő felsége ugyanis Andrássy György gróf ő méltóságát a' történetek uyomozására 's a' követválasztási jogok védelmére főispáni hatalommal hozzánk biztosul küldötte. Ő mlga övéi közé megérkezvén, jun. 12én nagyszerű munkálatát megkezdé. Mindenekelőtt a' mart. 14 's 15ki és april 12ki eseményekről kimerítő tudomást nyerni ohajtván, külön 4 pontot intézett azon egyedekhez, kik a' kérdéses gyűlésekben közvetlen részt vevének, oly meghagyással, hogy azokra, szükség esetén esküvel is erősítendő feleleteiket hét nap alatt írásban adják be. Mind ez kívánt pontossággal megtörtévnén, ő mlga minden igyekezetét arra fordítá, hogy a' szemközt álló két pártot kibékítse. Apr. 12ke óta közgyűlésünk nem volt, de annál sürűbb conferentiák tartattak a' balogi, gömöri 's oláhpartaki völgyekben. Erdemes és köztiszteletű Sz. K. látván a' köz nemességnek adó miatti ingerültségét, végkép lemondott a' követség-ről, mire hivatva volt, és e' lemondást a' jobbak közfájdalma kísérte. De e' fájdalomhoz némelyek szívében más bánat is csatlakozott. Sz. K. ugyanis, miként a' nemzetszerencsétlenségére és sokak méltó bosszankodására több jeles hazánkfa tevő, eleve kijelenté, hogy a' követséget csak az adóval együtt vállalandja el, most pedig szavának embere akarván lenni, kénytelen volt követséget az adóval együtt a' nép akarójára hagyni. Követségre, igaz, senkit sem kényszeríthetni, bár a' közjó igényei mindig nagy fontosságúak; — mindazáltal mégis mindjárt kezdetben sokan csudálkozánk, — hogy miképp kívánhatja főleg szabadelvű ember, hogy kedveért a' sokaság saját véleményéről 's akarattjáról mondjon le, a' helyett, hogy inkább azon szabadelvű saját egyedi meggyőződését rendelte volna a' többség követelése alá. Ha e' cselekvésmód a' politikai világban általányittatnék úgy egy fejdelem sem küldhetne megbízottat a' másikkhoz. De lássuk: kik lettek illy helyzetben követeinkké. Jul. 5re tüzött választásra a' nemesség futólevelek által összehivatván, már 4én gyűlt be Rimaszombatba. A' nép szerfőlött ingerült levén, a' kir. biztos rendeltébből egy csapat katonaság egész éjen át az utcákat járta, nagyobb osztály pedig Tamásfalván tartózkodott; ezenkívül a' botokkal megjelenés tiltatott. 5én reggela' megyeházhoz tóduló nemességet a' kir. biztos ablakból rendre inté 's a' botok elszedetését megyei csendbiztosak 's vezetők által eszközlé; nemsokára azonban a' két párt összekapott 's az aprilisí hősök megszalasztattak; erre kir. biztos ő mlga, bár mennyire orvakodék is a' katonaság használatától, kényszerülve látta magát a' tamásfalvai csapatnak intést adatni. Nemsokára piaczon termett a' katonaság 's az ott ácsorgott sokaságtól örömtappsal fogadtatott; de a' balszárny oly vágatva haladott, hogy a' bámulók közül mintegy 15öt sérelmesen összetaposott, közülök azonban egy sem halt meg. E' szerencsétlenségén ő mélt. a' biztos igen megilletődött. Ezután katonasorok közt gyűltek össze a' RR. a' terembe, hol a' kir. parancs felolvastatván ő mlga alkalmas beszéddel felszólítá a' RRt a' kir. parancs tárgyalására, miután az törvényszerűnek találattván, mindenekelőtt az adó kérdése vétetett fel, 's az adózni akarók is látván a' nép ingerültségét, ez alkalommal nemadózókká lettek, 's így az utasítás házi adót illető pontja megváltoztatván, ez ő mélt. által az ablakból a' népek tudtára adatott. Ezután szavazatszedő választmány neveztetvén a' szavazás eredményét már közöltük.

Békesmegyének Gyulán f. évi nyárhó 3ikán m. gr. Károlyi György főispán ő nagyságának elnökléte alatt, a' megye nevéhez és szelleméhez illő csendes renddel tartott tisztújítás alkalmával csupán az első alispáni hivatal menvén szavazatra, mintegy hatodfél óra alatt, következő tisztikar alakult. Első alispán: Simai Kajetán, 2dik: Németh Antal; főjegyző: Szombathelyi Antal, 1ső aljegyző: Tormássy János, 2dik aljegyző: Szakál Lajos. Fizetési táblalírák: Lehocz-

ky Lajos, 's Omaszta Zsigmond; főügyész: Bogdy János, alügyész: Farkas Gábor; főpénztárnok: Virágos Sándor, 2od pénztárnok: Omaszta Lajos. Uti biztos főbírói ranggal: Kállay Ignác. Számvevő: Koricsánszky István. Békesi járás fősz. bírja: Kiss János, esküttje: Sipos Sándor; csabai járás főszolgabiraja: Tomcsányi József, esküttje: Ambrus Lajos, alszolgabiró: Kiss Péter, esküttje: Szeghő Alajos; középponti főszolgabiró: Karassiy István, esküttje: Lakatos Károly; orosházi szolgabiró: Tessedik Károly, esküttje: Jugovics József; raktári biztosak: Birizdó András és Szucsú Mózes; csendbirtosak: Kálló József és Jeszenszky Sándor. Főorvos: Tormássy Lajos; mérnök: Bodoky Henter Károly; selymész: Hahóthy László; várnagy: Budiács András; tiszteletbeli aljegyzőkké nevezettek ki: b. Rudnyásky Iván, gr. Eszterházy Istv., Farkas Béla, ki egyszersmind kiadó; Jancsovics Pál, Szánthó Albert, tiszteletbeli alügyészekké nevezettek ki: Keresztury László, Mészáros Zsigmond, Nagy Károly és Tomka Alajos. Ugyanez nap a' mélt. főisp. gróf által adá magas erényü neje által, a' megyének ajánlékozott, és szolgájában saját kezeivel remekül himzett pompás zászlót, viszonzásul azon lobogóért, melyet tisztelve szeretett főispánunknak beiktatása alkalmával a' megye hölgyei b. Wenkheim Béla által átadtak. — A' legnemesebb kedélyt tükröző nagy becsü levelet, mellyel gazdag ajándokát kísérelé a' lelkes gr. nő, valamint a' RR. háláját kifejező jegyzőkönyvi kivonatot egész terjedelmében közölni édes kötelességemnek ismerendem. Másnap az évnegyedes közgyűléshez fogánk, — minek — ha lefolyand, eredményéről röviden tudósítandom a' tisztelt közönséget. —

Békésy Lajos.

♂ **Esztergom megye** évnegyedes közgyűlése főisp. helyettes ur ó mga elnökele alatt jul. 4. 's következő napjain ment véghez. Legelől országgyűlési tudósítások olvastatván; alkalmá nyilt választmányunknak a' katonaszállásos 's élelmezés körüli munkálatát a' KKknak bemutatni, melly bővebb átvizsgálhatás végett az országos hason munkálattal együtt jövő augusztusi közgyűlésig a' megye irodájába fog kitétetni, miszerint azt mindenki szemügyre vehesse. Uj utasítást kettőt bocsatánk követeinkhez u. m. Győr vmegye indítványa értelmében a' honosítás iránti szigorra nézve azon toldalékkal, hogy a' magyar nyelvtudás elkerülhetlen kellékké szentesítessék. Második: a' követ urak egy országos tüzkármentesítő intézetet szorgalmazzanak, miszerint minmagunkat támogatván, pénzünk hon maradjon 's ez által is izmosodjunk. Különben Győr vmegyének egyszerű cím, és Hontnak főispáni eskü iránti indítványa tudomásul vétetvén; a' többi hatóság levele választmányhoz utasított. Jelentetek, mikint e' tavaszon Bábólnáról nyert 2 ménló (mellyek tartására főispánunk primás ó hge 60 pozsonyi mérő zabot, helyettes ö mlsága pedig a' legények tartására 64 pengő frtot ajánlván a' RRt. közhálára fakasztotta) jól használtatott lónemesítésre, azért is jövő évben újra 4 csődör fog kéretni 's nehogy adózóinkat némi teher érje, elhatározatott, hogy minden nem adózó, ki a' mének hasznát veszi, 2 pengő frtot fizessen. A' vakok intézetére ez uttal 52 p. ft gyült be. Jövő jelentés közgyűlés oct. 3ra törvényték aug. 21 kére tüzetett ki.

Körösmegyei közgyűlés. Miután az országgyűlési alsó tábla azon határozata, melly által a' kapcsolatos részek követeit a' latin nyelv használatától az or. gyűl. eltiltotta, hiv. uton Körösm. hez érkezett: az első alispán 's kir. tan. Zidarics János azonnal jul. 8ra közgyűlést hirdetett e' nevezetes tárgyról tanácskozandót. Rövid vita után a' bán ó exca megkéretni határozatott, hogy a' báni conferentiából ó felségéhez küldöttéget azon alázatos kérelemmel indítani kegyeskedjék, miszerint ó fels. kegyelmesen kieszközleni méltóztassék, hogy Horvátország követei teltleges utasításuk gyakorlatában az alsó tábla által ne akadályoztassanak; azon esetre azonban, ha az alsó tábla határozatához tántorithatlanul ragaszkodnék, lenne szives ó exca a' bán új tartománygyűlés tartathatását legfensőbb helyen kieszközleni, hogy ezen fontos ügyben újabb határozat hozathassék. Továbbá ó es. k. fens. a' nádor alázatosan megkéretni határozatott, hogy a' horvát nemzet 's municipalis jogait magas pártfogása alá venni kegyeskedjék. Az országos követeinek egyebiránt meghagyatott, hogy a' legfensőbb határozat megérkezéig országos utasításuk szerint tovább is munkálni törekedjenek. —

Zágráb megyei közgyűlés. Ugyanazon tárgy miatt, melly Körös Reit foglalatokodtatá, a' zágrábi főispán is jul. 10re közgyűlést hitt össze. Zágráb RRdei szokatlan nagyszámmal sereglének össze meg az alsóbb nemesi rendből is. Miután a' felső táblánál levő követ Busán Herrman jelentése, majd a' báni conferentiának a' latin nyelv eltiltatása iránti értesíté-

se, végre a' körösmegyei határozatok felolvastattak, egy köznemes állott elő 's számos jelenvolt társai nevében kérte, hogy nekik, kik a' latin nyelvet nem értik, a' felolvasott irományok hazai nyelvökön magyaráztassanak meg; 's a' kérelmet az 1so alispán Lentulay Benedek azonnal teljesíté, a' fenforgott tárgyakat horvát nyelven magyarázván meg. Ambar a' RR. a' tárgy iránt általában egyértelműek valának 's a' közakaratra senki sem monda ellen, mégis igen élénk, szokatlan hosszú 's kezdettől végig a' nemzeti (horvát) nyelven tartott viták keletkeztek, úgy hogy a' főispán csak d. u. 2 óra után állithatá meg a' beszédek 's mondhattá ki a' végzést. Mivel azonban másnap a' végzés felolvastatásakor újabb viták keletkeztek és sok módosítás történt, a' határozat csak harmadnapon fejeztetett be, mellynek tartalma: 1] Zágráb RRei semmi esetre sem akarnak a' latin nyelvre nézve a' tartománygyűlés által adott utasítástól elkállni; hanem 2) ó exca a' bánt alázatosan meg fogják kérni, hogy ezen sérelem orvosoltatása végett esedező számú tagu küldöttséget ó fels. színe elé vezérteni méltóztassék. —

Statistikai adatok a' pozsonyi ág. hitv. lyceumról. A' legközelebb mult 184 $\frac{1}{2}$ iskolai évről kiadott Értesítő szerint az egész tanuló ifjuság száma: 589, jelesül: második évi istentanhallgatók: 18., első évi: 23., harmadik évi bölcsészethallgatók: 35., második évi: 84., első évi: 53.; a' szónoklat-költészeti osztályokban második évi: 42., első évi: 48., a' 4dik nyelvészeti osztályban: 3ban: 24; 33., a' 2-ban: 26., az elsőben: 26.; a' harmadik elemiben: 53., a' másodikban 65., az elsőben: 59., közülök Csehországból: 10., Galiciából: 2., Morvából: 16., Szileziából: 8., Ausztriából: 2., Szászországból: 1., — megyékre nézve, kizárva az alsó tanodai 's elemi osztályokat, mellyek növendéki nincsenek specificálva, Pozsonyból: 51., Gömörből: 12., Turóczb.: 7., Zólyomb.: 9., Nógrádb.: 14., Pestb.: 16., Nyitrából: 29., K. Hontb.: 1., Szepesb.: 3., Liptó: 3., Hontb.: 5., Árva: 3., Trencsénb.: 27., Bácsb.: 15., Temesb.: 6., Beregb.: 1., Győrb.: 10., Vash.: 6., Bácsb.: 8., Zaláb.: 2., Békésb.: 3., Komáromb.: 7., Aradb.: 1., Fejérb.: 1., Barsb.: 1., Baranyából: 2., Sopronyb.: 2., Mosonyb.: 2., Veszprémb.: 1., Torontálb.: 3., Tolnából: 2., Jászszágból: 1., Tótország.: 1.; — vallásra nézve: helv. hitv.: 12., n. e. görög.: 28., izraelita: 27., közsztálnál és zayféle tápintézetben: 137., skariczafélében: 65., jeszenákfében: 1. tanuló tápláltatott; rothféle segélyt (egyegy 100 v. f.) 21 kapott. Iskolai év alatt meghalt: 1., elment 6. — Összehasonlítván az ifjuság számát az 184 $\frac{1}{2}$ iskolai évvel 2dik évi istentanhallgatók 10. zel kevesbült, első évi: 4. gyel szaporult, harmadik évi bölcsészethallgatók 7. el szap., második évi: 19. czel kev., első évi: 6. tal kev. a' szónoklat-költészeti osztályban 18. czal szap., a' 4ik nyelvészeti 6. tal kev. a' 3ban 5tel kev., a' másodikban 3. mal kev., az elsőben 7. tel szaporult. G. Pozsonyváros eddigi követei országgyűl. követségkörül leköszönte után f. jul. 16ikán Bednaries Andor főjegyzőt és Hauser Ernő ügyvédet választotta meg országgyűl. követeivé. !

Igazolás. Le a' magas paripáró!! A' Jelenkor f. évi Sik szám. Békésmegye közgyűlésének leírása alkalmával egyik igen jó emberemnek sértés nélkül általam kétségbe sem vonhatott körülményes előadása után, bona fide feldicsőittem a' gyomai bírót, azon magash felfogás, — ember szeretet — és miveltiségeért, mellyek nyomán ó még a' megyének botozás elleni ismeretes szép végzése előtt maga fejétől is megszüntette a' botbüntetést. En lelkemből örültem illy nagyszerű jelenetnek épen népünk köréből, — okom nem volt kétkedni jó emberem komoly szavain, annyival inkább nem, — mert ugyanattól hallám, miként a' feldicsőit gyomai bíró a' pesti hírlapot is szokta olvasni, — mellyben kiki tudja mily igen remek, és minden szelidebb érzést megható vezércikknek állnak az émbertelen botról. — De a' milyen bona fide hittem és irtam azokat, miket irtam; épen olly lelkiismeretes kötelességemnek tartom, azokat mik czikkemben a' gyomai bíró magasztalására vonatkoznak, — ezennel ünnepélyesen visszahúzni; mert most egyenesen a' járásbeli eskütt hiteles tudósítása után úgy vagyok értesülve, hogy a' fenyítő törvénykönyv bizonyítása szerint, nevezett bíró a' meghozott megyei végzés kihirdetése, 's környékelteésig több ízben botoztatott, épen úgy, mint akármely más bíró szeretes Magyarországbán. — És most bármily előzetettel viseltetem is a' nép iránt, 's bármint ohajtottam volna tovább is hegykén lovagoltatni feldicsőitett hősem: bűnbánó szívem töredelmes hangján így kell felkiáltanom: **Kített a' pünköszt királyság, bíró uram le a' magas**

paripáró!! — Ezzel taetozám az igazságnak, mi ellen tudva véteni elkönyöröghetlen bűnnek tartanám. Békésy Lajos.

L. Tomaj jun. fogytán. A' Világ 48ik számában Zala és adó czikk alatt közölt zalai adózás-tanokra, azon megjegyzést olvastam, hogy a' nemesi rend által fizetendő adónak külön kezelletése nyomoru expediens legyen. A' politika sanyaru mezéjén a' jóért 's rozszért mellyet eszközlünk egyiránt felelősek vagyunk. 'S azért engedje t. szerkesztő ur, hogy ezen nyomorunak itélt expediens mint saját elvem 's meggyőződésém mellett minden kedvetlen más visszatorlás, mint a' tárgyhoz komolyan szólás által válaszolhassak. Két okom van miért kívánám a' nemesi rendet a' nemtelenekektől külön nemesi pénztárban a' beligazgatási szükségekre adóztatni, első az, hogy vagynak terhek, mellyek a' nemesi rendre jogszerűleg, mint p. o. katonai szállások épületeire, butorzásaira szolgáló költségek; a' katonai adónak a' k. hadi pénztárba szállításakor a' tisztviselők és örök napdíjai és vitelberek, a' tartományi biztosak rendes fizetései, katonai élelmezési, átkelési, szállásolási költségek vesztése, mellyektől az adózókat is szabadítani kívánám, mint mindannyi rovatai a' mostani házi adónakát nem ruházhatók; ellenben vannak terhek mellyeket a' nemtelenekekre vetni szinte jogtalannak tartok p. o. országgyűlési költségeket, szállásokat, árva-szolgabirák nem systematisált fizetéseit, minők jelenleg beligazgatási gondoskodásból a' nemesi rendnek külön kezelés alatti insurrectionalis pénzeiből fizettetnek Zalában, vízi és száraz uti közlekedések könnyítésére szolgáló rendkívüli költségeskedéseket a' dolgom mai állásában sem róhatni a' nemtelenekekre. Mondják Laibachban egy 4 ló erejű gőzös van melly 27000 pengő forintba került, de az ottani Lublan kis folyón nem használtathatván 10 ezer forintért eladó; ha Zalának nemesi pénztára volna, e' kis gőzöst próbakézetül vennők meg, balatonunkra vinnők, általa kanizsai sáros kereskedő városunkat Balatonparti szikláinkból kirakatók, vagy időközben a' fiumei trieszti kikötőkül Pestre 's viszont innét oda Hidvégtől Keneséig 12 mérföldnyi távolságra portékkákat, utasokat, naponként szállítanánk, vagy Fűredre vendégeket 's így több illyféle vízi közlekedési jótékony vállalkozást, másutt másfélét gyakorlatilag létesíthetők indítványoznánk, vajjon nyomoru expediens lenne é, ha a' zalai nemesség ön érdekiért, mellyel közvetve általányosan is használna, kész volna illy indítványt elfogadni, 's illyesek végett a' nemtelenekektől külön kezelletve nemesi pénztárt alakítani, saját rendelkezése alatt tartani. Második okom, hogy az alkotvány-fentartás mellett és által kivának haladást és jótékonyt hazámmak, és pedig a' gyakorlatilag létesíthető élet mezején; — e' szempontbul indulva csupa theoriai egy elvnek minden előre nem látható következményei megbirálhatása nélkül elfogadásátú félék, félek az assimilatio, és egalitás tervezéseitől, mellyek az adó létesítése után a' többi ösméretes egymásutannál a' magyar honban épen a' magyar fajnak lehetnének veszedelmese; így okoskodván: ha a' nemesség háziadót birtok aránylag a' nemtelenekekkel a' beligazgatási szükségekre szolgálót elvállal, nem egyedül adómentességi jogát vesztette el, de az annyiszor hallott összeolvadás és egalitási elvek egymásutánjával elvesztendő többi kiváltságit is, mert hogy a' nemtelenek előtt gúnynya ne váljék a' házi pénztár egyrészenek elvállalásával következní kell, hogy a' nemesi RR. a' közös adóról a' nép kizáratásával ne csak maga határozzon, néki is repraesentatiót kell adni, ennek másik egymásutánja, hogy katonai állításkor a' nemesi rend is a' nemtelenekekkel együtt sorsot is huzzon, 'sat. szóval hajtassék végre, mirül Montesquieu mondja: le plus petit changement dans un constitution entraine la ruine de tous les autres principes. És így a' magyar alkotványos aristokratia' csak ugyan átalakítva kiváltságától lenne megfosztva, de ezek után a' főkérdés a' honlakosok minden néposztálytól várt érdekegyesítés és összeolvadás meg lesznek é nyerve? én azt hiszem, hogyha Magyarhonnak lakosi mind magyarok volnának 's nemezék a' kisebb szám, — akkor is ovakodva kellené ezen theoriai elvek kétséges jó jövődjö miatt megtestesüléséhez nyulni, mert népek tömege nem olyan mint azt ideák képzelik, hanem telve az emberiség minden szenvedelmével csak olyanok, mint isten teremtetten, 's e' miatt hogy a' társas élet boldogságában minél többen részesülhessenek, jótékony kormányzási rendszerre igen is van szükségük, de az érdekegyesülés 's viszonyos békes összetartás csak úgy lesznek elérhető, ha a' törvényhozásban a' nemzet itélt tehetsége

bölcsességgel, a' nép pedig, mint kormányzasi rendszerek megítéléséhez alkalmatlan 's ettől mentes, anyagi önjóllétére lesznek munkások; gyakorlatilag a' themát fölveve mi lesz Magyarországból, mellynek annyi külön nemzedékből 's fajokból öszszeállott lakosi vagynak? kik között a' magyar 'a' kisebb szám! adjunk népképviseletet nép uralkodási rendszert. — Mi marad a' Magyar alkotmány jótékonyágából, institúcióiból, részükre ugy kedvező, hogy azt jobban szeressék az idegen ajkuak is, mint maguk nyelvét nemzetiségét? a' lehetőleg jobb esetben nem marad egyéb mint a' subsidiumokat katonákban, adóban megadni, vagy megtagadhatni a' jog. De ha egyszer érdemet 's ipart jutalmazható magyar alkotványt a' jobb szárnyon gr. Széchenyikint mutatni nem tudunk, a' tarka vegyületű nép 's nemzedékek előtt elveszett az érdek, melly a' magyarrhoz alkotványa jótékonyágaért hűséggel csatlakozott; nincs é okunk elővigyázattal élni, hogy az illyr nyelvvel nemzetiségben is központosulni indult törekvések, mellyek a' magyarnak Pannonia térképéből oly kiszorító határt mutogattak, de (hála az alkotványunkból merített jőzanabb okulásoknak) megszüntek; újabb ürügyöt a' magyar ellen ne találhassanak.

Ezeket előre bocsátván ohajtom, hogy a' nemesi rend önérdeke tekintetéből erősödjen engedve a' korivántnak fogadjon el minden beligazgatási szükségre szolgáló költséget, kivévén azokat 's ollyfélekét mellyeket fentebb elszámoltam, és a' nemesi rendre átruházni nem akarok, fogadjon el országgyűlésről országgyűlésre megállapítandó rovatokra és mennyiségben még több hasznos, és jótékony czélra szolgálható költségeket, mint az eddigi háziadó tárából kiadhatottak, kivált ha illyesek általános hasznát is hajtának, de mindezekről csak maga rendelkezék. Nem első vagyok ki a' házi adónak a' nemesi rend által eképen alkotvány-veszélyeztetés nélküli elfogadtatását ismértem jónak, megírta ezt Sztáray Albert gr. világosan, és kitűnő hangulattal (Századunk 66. s Világ 3ik számában 1842.) 's miután meggyőződés az, hogy alkotványföntartás mellett és által javítani, és haladni idő és minérdekünk szüksége int, egyesüljünk kivini, hogy az ipartűző néposztálynak saját körében nyilvánosság gondjai nélkül módot nyujthassunk ipar és szorgalom által gyarapodhatni, a' lehető legkedvezőbb jóllétet szereshetni, érdemet, és ipartjuttalmazhatni, tartuk fen a' magyart, és ennek alkotványát. Erősödjünk az által is, hogy törvényszabta köteleesség teljesítésében a' nemesi rend, hátra ne maradjon, tespedés vadjátul menekedhessék; ujítsuk meg az 1808. évi 3ik törvényozikket, terjesszük azt odáig, hogy a' nemesi rend békeidején is a' törvényhatóságokban a' belső esönd és bátorság fentartására kivántató fegyveres szolgálatoakat u. m. börtönök őrzését, Sobrik üldözéseit felváltva egymást, teljesítse saját költségi. — Nevezze bárki ezen nézetimet 's okoskodásimat nyomorunak, kis ajtócskának, nem erőtetek senkit elfogadásukra, tisztelemmindekinek hazafiai szándékát, ha valaki jobbrul győz meg kész vagyok ve'le kezelt fogni, de gonyolódások, rágalmak mellyeket megvetek, vak hódolásra birni nem fognak, sem atul távoztatni, hogy érzésimet szabadon ki ne mondjam. Tacitusbul tanultam, quod rara sit felicitas sentire, quae veltis, et quae sentias, dicere liceat.

Hertelendy Károly.

Kérelem. Épen most, midőn az országgyűlés közbejött, — mint fontosabb érdekű rovat — annyi helyet igényel, hogy irányozikket sem adhatunk mindenkor, sőt még a' megyei dolgokra is alig maradna hely, ha mindjárt sokkal rövididebbek volnának is, mint a' minőknek tárgyöség miatt lenniök lehetetlen; épen most érkeznek hozzánk tömérdek 's igen hosszú czáfolatok azon fonákságok ellen, mik a' „pesti hírlapban“ e léggő sürük. Mi örömet tennék mindenkinek eleget; de isten látja lelünkét, illy körülmények közt lehetetlen, 's azért bocsánatot kérünk, hogy igen soknak kell tovább kézni mint szeretnők. A' szerk.

Amerika.

(Délamerika.) Limából mart. 29éről érkezett legújabb hírek szerint Alsó-Peru ismét fölzendült; a' kormánypárt vezéze Lafuente tábornok 's alelnök Vidal Chilibe kényszerültek menekülni. A' nép és katonaság Vivanco ezredes mellett nyilatkoztak; a' lázadás vérengzés nélkül ment véghez. Bolíviában az elnök Ballivian tábornok ellen öszseesküvés födöztetett fel, az előbbeni elnök Santa Cruz unokaöcséje voltak a' főbujtatók; a' kolomposak kivégeztettek. — Valparaisóban Chili fő-

városában mart. 15én Lopez és Julian hajóraktárában iszonyu tűz pusztított, a' kárt 580,000 dollárra becsülik. A' kikötőben volt angol és francia hajósok legőb- bet tettek az oltásnál.

Spanyolország.

(A' zendülés folyvást torjed. Narvaez Terueli fölmenté. Mérgézési vád Primellen.) Bayonnei telegrafi sürgönyök szerint, Badajoz jul. 1sején szinte fölzendült, az egész ott tanyázó katonasággal együtt. A' főkapitány azonnal visszavonult. Spanyolország ötödresze áll már csak Espartero mellett, kihez a' valenciai junta hivatalos lapja legközelebb e' szöveget intézte: „Espartero, légy spányol! 's köszönj le, mielőtt vért ontanál; Napoleon gyilkosai vendégszeretettel 's ótalommal kínálnak — hallod, Europa bakóji, csempészei 's martalóczi ótalommal kínálnak! Még van időd, Espartero, mondj le. A' királyné megtevé ezt, kimélni akarván a' spányol vért, 's Maroto is ki tudá magát tüntetni a' bergarai szerződés által!“ — Narvaez jul. 3dikán Ena osztályvezért megtámadván, Teruelstrom alól fölmenté. 3 zászlóalj azonnal hozzá csatlakozott a' kormány hadseregéből. Espartero ellenben még folyvást Albacete körül vesztegel. — Zurbano lakásán bizonyos Pachiarotti nevű piemonti kalandort fogtak el, 's háromféle mérget találtak nála. Valatásból kisült, hogy Prim 20ezer piastert 's ezredesi rangot ígért neki Zurbano és Seoane meggyilkolásaért. A' börtönyt azonnal agyonlövették. — Seoane 3 zászlóalj gyalogsággal 's 2 századnyi lovassággal Zurbano-tól elválván, Daroca felé indult, hogy Saragossa és Madrid közt a' közlekedést föntarthassa. Zurbano 19 zászlóaljjal, erős lovascsapattal 's 24 álgyuval várja a' zendülők megtámadását. — Hire jár, hogy a' rettegett Cabrera is meg van már nyerve a' zendülés részire, 's rövid idő múlva hatalmas csapattal fog Spanyolországba nyomulni. Espartero hadosztálya 6ezer emberrel 3700ra olvadt már. — Madridban rebesgetik, hogy Cadizban fog az új cortes összeülni 's hogy Izabella királyné is meg fog ott jelenni. — Barcelonában a' gyártulajdonosok már ismét dolgoztatnak, 's így a' szükölködők szomorú sorsa valamennyire megenyhült. —

Anglia.

(Ministerségi meghasonlás. Párviadal. Spanyolország ellen hajóhad készül.) Jól értesült körökben beszélnek, hogy Irland miatti komoly meghasonlás kezd a' ministerségben uralkodni, mit hihetőleg még ez évben ministerváltozás fog követni. E' hírt valóbszínűvé teszi azon körülmény, miszerint a' Times is dicséretet kezd már a' hajdani whig ministerséget, a' torykat pedig derekasan gyaláztatja, mi már régi taktikája a' jó Timesnak, valahányszor ministerségi változást érez közelitni — Nem rég Munroe hadnagy, 's Fawcett alezredes, silány pénzügyi vita miatt párbajra keltek, mellyben ez utóbbi életét veszté. Munroe megszökött, de utóbb önként visszatért 's törvényszék elibe állott. E' botrányos párbaj (a' vivók sógorok voltak) hihetőleg törvényalkotásra birandja a' parliamantet, hogy e' durva vérengzésnek valahára vége szakadjon. — A' hajóhad, melly Irland déli partvidékén horgonyoz, ismét hosszabb időre látatott el minden szükséges hadi 's élelmi szerekkel, mire a' Times azt jegyzi meg, hogy a' kormány e' tetemes haderőt bizonyosan nem Irland ellen, hanem Spanyolországban fogja használni, a' francia befolyás megszüntetésére. —

Franciaország.

(Tengerészeti készület Spanyolország ellen. A' követkamra utolsó ülése.) Mackau altengernagy vezérelte alatt hajóhad vala indulandó Olaszország partvidékire, alkalmasint hadgyakorlás végett; legújabb parancs szerint azonban nem szabad e' hadosztálynak Toulonból távoznia, mert a' spányolországi viszonyok kötelelenségül szabják a' ministerségnek, hogy minden pillanatban hatályosan léphessen föl, ha a' körülmények fegyveres közbenjárulást találnának szükségesíteni. — A' követkamra jul. 3kán tartá utolsó ülést, mellyben csak 50 követ vett részt. Az ülések 28kán fejeztettek be. —

Schweiz.

(Országgyűlés.) Luzernben jul. 3kán nyitott meg a' schweizi köztársasági országgyűlés a' szövetségi elnök Rüttimann Rudolf által, ki megnyitó beszédében főleg a' vallásfelekezeti meghasonlásokat 's a'

sajtó kicsapongásait emelé ki. Ezen országgyűlés leginkább hasonlít a' magyarhoz az által, hogy a' kantónok követei itt is utasításokat kapnak, mint a' mi követekünk. Jul. 6kaig 3 ülése volt ez országgyűlésnek, mellyeken főleg a' szövetségi haditanács hivatalos jelentése tárgyalatott. Aztán a' Szardiniával kötendő némi szerződés vételettel fel; legfeszültebb figyelemmel várják az aargau kolostor-kérdés tárgyalatását.

Svédország.

(A' király névnap megíteltetése.) A' király névnapja jun. 24én rendkívül fényes tisztelgésekkel ünnepeletett. A' várerősség 's 3 hadihajó álgyu déli 12 órakor hirdették az ünnepelet; d. u. 3 órakor fényes küldöttség jelent meg a' király előtt, 's annak 25 évi uralkodásának emlékeül a' katonaság részéről nagy aranyemlékpénzt nyujtott át. Ezen küldöttség tagjai valának a' Stockholmban levő tábornokok, tengernagyok, parancsnokok 's az őrsereg minden ezredéből egy tiszt, altiszt 's közlegény. A' koronaörökös 4 fiával jelent meg, 's szónoka levén a' küldöttségnek, fiui érzelmű beszéd mellett átnyujtá atyjának az emlékpénzt; a' király pedig illy tartalmu beszéddel válaszolt: „A' vitéz érnei nem szorítkoznak a' katonai törvények iránti engedelmességre, tágabb körben uralkodnak azok: a' hazaszeretet mezején. Soha se feledje Svédország serege, hogy ő azon erős fal, az élő 's munkás erősség, mellynek tiszte az ország törvényeit a' polgári rend háborítóji ellen védeni. Az eskü, melly minket annak fentartására kötelez, csak azon fáklya, mellyel minket a' gondviselés a' végett áldott meg, hogy azon törvények javításához vezető ösvényt világítsa előttünk. Szomszédink iránti bizodalom; békesség, barátság 's kereskedési szövetkezés az egész föld kerekesség lakosival; örök emléke a' felvállalt kötelelenségeknek: az tölti el atyátok, királyotok szívét 's tetteket is.“ Esti 6 órakor nagy katonaszemle volt, 's a' fejedelmek Nestora lóháton száguldvá kegyes szavakat intézett minden katonasorhoz; 9 órakor a' koronaörökös főszállásán 700 vendég vendégtetett meg. Az emlékpénzt katonaság verette 150 aranyból Quarnström és Lundgren svéd művészek által. Egyik lapján a' király mellképe körül ez áll: Carolus XIV. Johannes D. G. Rex Suec. Norv. Goth. Vand. Pater Castrorum; másik lapon a' király római harcász öltözékben Mars és Neptun közt áll; amaz borostyánkószorúval, ez tengeri koronával ékesítvén fejét, Mars mögött a' sereg, Neptun mögött a' hajóhad látható. —

Külföldi elegyhír.

Lissabon. A' ministerség. rövid idő múlva változás fog történni. Két korteskövet párbajt küzde, melly azonban nem szült veszélyt, mert mindkettő légből lövé pisztolyát. —

Perpignan. Zurbano Fraga felé indult sergeivel. Manzanares, Guadalajara, Alcalá de Henares, San Sebastian, Irun, számos kisebb várossal együtt szinte a' zendülés mellett nyilatkoztak. —

Bayonne. A' monjuichi kormányzó oda nyilatkozott, miszerint a' föllegvárt csak a' győztes félnek fogja átengedni. E' szerint a' várost nem fogja lödöztetni.

Saragossa. A' helybeli hatóság fölírast intézett Esparterohoz, mellyben biztatja őt, hogy szükség esetén siessen Saragossába, hol azonnal arragoniai királylyá fog kikiáltatni. Narvaez tehát mindenk előtt Saragossát akarja elfoglalni. —

Albacete. Espartero állapota igen veszélyes; napról napra csökken hadserge, 's Narvaez bocsületére esküvék, hogy azonnal agyonlöveti őt, mihelyt hatalmába keritendi. —

Paris. Pahlen gr. moszka követ megérkezése minden pillanatban váratik, mi arra látszik mutatni, hogy a' moszka és francia udvarok ismét közelitnek egymáshoz. —

Konstantinápoly. Albert porosz kir. hget a' szultán pompás udvari lakomával tisztelte meg. —

Madrid. Legújabb hírek szerint Narvaez megmástitá szándékát, 's egyenesen Madrid felé siet, hol a' királynét szándékozik hatalmába keríteni, kit Espartero Aranjuezbe akar vitetni. Espartero összesen 7 ezer embert vezérel, a' zendülők pedig legalább is 30 ezer fegyveres fölött rendelkezhetnek. Illy körülmények közt igen valószínű, hogy Espartero csakugyan bukni fog. —

ÉRTESÍTŐ.

Gózhajók járása.

indul: **Pestről Pozsonyba 's Bécsbe** mindennap egy gőzös regg. 8 órakor 's minden szerdán és vasárnap reggel egy rakhajó. —
Bécsből Pozsonyba 's Pestre szinte mindennap egy gőzös délutáni 2 órakor, ezenkívül minden vasárnap és csütörtökön egy rakhajó. —
Pestről Zimony 's Orsova felé majus elejétől october végeig, hajnalkor hetenként kétszer (vasárnap és csütörtökön) **Ujvidék** felé minden kedden, **Mohács és Eszék** felé minden pénteken egy utasi gőzös; végre **Zimony és Drenkova** felé minden vasárnap és csütörtökön, az alduára mindenkor regg. 4 órakor. E' fölött Pozsony és Bécs közt mindennap megfordul **Bécs** nevű gőzös.
 Érkezik: **Pestről Bécsbe** 's viszont mindennap; **Orsova és Zimonyból Pestre** minden vasárnap és csütörtökön.

Lóárverés.

Somogy megyei Lengyel-Tóti gazdasági tisztsége, a Nagy-Kanizsa 's Pest közti országos postauton, Öreg-Lak és Szőlös-Györök között, jelenti, hogy f. évi aug. 28dikán gróf Festetics Miklós ménese, mellyben találatik: 4 eredeti angol telivér csödör, 60 anyakancza 's ezek közt 12 telivér, a' többi pedig mind félvér, 's angol és arab származású; továbbá: 1, 2, 3 's 4 éves csikók, mik közt több telivér csödör és kancza, hámban 's nyereg alatt használhatók, — árverés útján a' legtöbbet ígérőknek eladtnak. E' kitűnő jelességű lovak dicséretére valamit mondanunk fölösleg, elég legyen annyit említenünk, hogy a' pesti, pozsonyi, hetesi, bécsi 'sat. versenyek legjelesb pályázói többnyire ezen ménesbeli lovak voltak. 2—6

Ló-árverés.

Nógrádmegyében Losonctól fél órányira fekvő Lazi pusztán t. Beniczky Lajos ur angol és arab telivér ménektől származott ménesbeli lovak f. évi sept. 12. regg. 9 órakor tartandó árverés mellett a' többet ígérőknek el fognak adatni u. m.

1) Splinterbar telivér hágo mén apja Splinterbar, anyja Sade, m. Hunyady József gr. ur nevelése arany[pej] 11 éves 15 1/2 markos.

2) Freewill angol telivér apja Freewill, anyja Memnon szintén a' t. gróf ur nevelése, pej jegy nélkül 3 éves 15 3/4 m.

3) 6 db. öt és négy éves fél és sok véru kitanított háts lovak.

4) 14 anya-kancza, részint magyar fajangol és arab félvérek, kettősben és négyesben hámozhatók, 's nagyobb részt meghágtatva.

5) 20 db. 3, 2, 1. éves és idei kancza csikó.

6) 5 db 3 éves herélt csikó.

7) 9 db 3, 2. és 1. éves mén csikók, mind fél és sok véretek arab és angol származású, összesen 56 darab. Az árverésre megjelenendők biztosítatnak, hogy itt kitett lovak teljes számban árverés alá fognak bocsáttatni. 2—6.

Ló-árverés.

Mélt. Hunyady József gr. gazdaságigazgatói hivatala közhirül adja, hogy f. évi augusztus 14kén délelőtti 9 órakor kezdvén Mező-keszi Ürményhez közel levő pusztán Nyitra megyében mintegy 80 darab ménesbeli ló 's közötté több tiszta angol telivér, a' többet ígérőknek kész fizetés mellett eladatni fog. Ürmény jul. 9. 1843. 2—5.

(823). Editto.

Avendo i Creditori e Pretendenti della concursuale Massa di Giovanni Agapito conformali cessioni trasfuse le rispettive loro ragioni e titoli nella Consorte dell' oberata, Tereza Agapito nata Mardegani, ad essendo in forza di questa la medesima

diventa l' assuntice di tutta la Massa, e come tale giudizialmente riconosciuta: vena in censequenza col presente editto da qui recato ad universale saputa degli interesse aventi, che ad istanza della suddetta Tereza Agapito, nata Mardegani, sia stata nel giorno d' oggi decretata la cassazione, ed il lievo del concorso sulla facoltà di Giovanni Agapito aperto in di 7 Ottobre 1842. Dal Giudizio civico Distretto di Fiume il 17. Giugno 1843. Il Preside, e Giudice Rettore capitaneale F. de Verneda. 2—3.

Árverési hirdetés

Folyó 1843dik eszt. aug. 3kán délutáni 3 órakor a' pesti kir. tudományos egyetem orvosi-kara épületében hatvani-utczában tartandó nyilvános árverés útján, az említett egyetem kórházai számára megkivántató vászon és gyapotszövet (barchet) kiszolgáltatása arra fog bizatni, ki azt legjobb minőségben és legjutányosabban magára vállalandja. Kivántatik pedig 1241 1/2 rőf fehér 3/8 rőf szélességű házi vászon; — 89 rőf kék nyomatú 's egy rőf szélességű vászon; — 87 1/2 rőf fehér és 34 rőf hamu színű 's 3/8 rőf rőf szélességű barchet; — és 303 rőf szalmazsákokra 's egy rőf szélességű vastag vászon; mellyekből kiválasztás végett az árverők ne terheltessenek mustákat magokkal hozni. Kelt Pesten jul. 11kén 1843.

Ugyanazon nap és helyen délután 4 órakor a' kir. egyetemi kórházak ruháinak mosása, mellyeknek száma hetenként általányosan véve mintegy 300 darabot tehet, hasonlóképen nyilvános árverés útján annak fog átadatni, ki a' mosást legolesobban magára vállalni kész leend. Mindazáltal azok, kik az árveréshez bocsáttatni akarnak, még ezelőtt kötelezettek bizonyítványt hozni jó erkölcsű magokviseletük felől, valamint 60 pfót biztosítékul letenni, vagy e' helyett elfogadható kezes állítani. Keltm int főlebb. Szoblahói Pál m. a' Elek a' pesti k. tud. egyetem jegyzője. 2—3.

Haszonvételi Árverés.

A' nm. kir. udv. Kincstárnak magas rendelése következtében a' megürült beszterezébányai püspökség sz. kereszt uradalmában jövő 1844dik évi januarius 1ső napjától három egymás utáni esztendőkre következő kisebb királyi és ur haszonvételek haszonbérbe fognak kiadatni, ugymint:

Azon uradalomnak felső kerületében Szent-Kereszt mezővárosban vendégfogadó és mézárszék; Nagy-Lovesa, Trubin-Jano Lehota, Lutilla helységekben szintén koresmák és mézárszékek külön. Presztavlk, Kis-Lovesa, Uj-Lehota, Szaszka, Kapronca, O-Körmöske, Bartos-Lehotka, Jasztraba helységekben a' vendégfogadók és koresmák mézárszékkel összekötte.

Koszorin, Nyevolno és Pityelova helységekben pedig magán koresmák; végül Bartos-Lehotkán négykereki malom és kovácsmühely.

Azon uradalom alsó kerületéhez tartozó Garam Szőlös, mezővárosban vendégfogadó, mézárszék, bolt, a' Garam partján ugy nevezett kurtahegyi csárda, Garam vízében halászat, és három kerekű malom, végül két urasági háznak szállásai;

Csejko helységben a' vendégfogadó mézárszékkel együtt, Némethiben pedig és Berzenczén külön, valamint Némethiben még a' volt üveggyár helyén pálinka mérés, Berzenczén a' Garam vízbeni halászat és fazekas agyagnak áása.

Alsó kerületi haszonvételekre nézve az árverés f. e. szeptember 21kén Barsvármegye Garam Szőlös mezővárosban, a' felső kerületiekre pedig szeptemb. 25. és következőn Szent-Kereszt mezővárosában fog tartatni, melly helyekre a' bérleti szándékozók 10 száztóli bánat pénzzel ellátva, meghivatnak 's addiglan a' bérleti feltételek is ottan megtekintethetők. 2—3

Váltóüggyvédvizsgálati hirdetés

A' tek. kir. váltó-feltörvényszék ezennel közhírré téteti, hogy kik a' legközelebbi alkalommal váltóüggyvédi vizsgálatot kívánnak letenni, közügyvédi hitlevelökkel, nemkülönbén erényes magokviseletéről 's legalább fél évi váltójogi gyakorlatról szóló bizonyítványokkal támogatandó folyamodásukat f. e. szeptemb. 29-től azon évi october 14ig a' tek. kir. váltó - feltörvényszék iktatói hivatalába adják be. Pesten 1843. jul. 13án. Fogarasy János v. feltörvényszéki tanács-jegyző. 2—3

Hirdetés.

Szabad. Mohács város közhírré téteti: hogy házáinak az ugynevezett Popovics féle földszinti ház, melly a' város legnépeseb részében a' piacon fekszik, melly azon kívül szegletház 's 11 legnagyobb részben boltoknak épített szobát, 2 konyhát 's két pinczét magában foglal, 696 négy szegőnyi udvarával egyetemben — minden órában eladandó legyen; a' venni szándékozók, kik közül még az izraeliták véne záratnak ki, vagy személyesen v. bérmentes levelek által Fleischmann Ferencz városi főbíróval értekezhetnek. — Kelt Mohácsen az 1843ik eszt. aprilis 17-kén tartott gazdasági ülésből. Hatos Gusztáv főj. 2—3

Haszonbérlet.

T. Heves megyében keblezett Inoka helységben és Sági pusztában fekvő, néhai t. Kubinyi László ur árviát illető rész-

jóságok f. 1843dik év szeptember 2dik napján, Inoka helységben tartandó többet ígérés útján f. 1843d. év szentmihály napjától kezdve 6 egymásutáni évre haszonbérbe fognak adatni. Inokai részirtok 1 13/16 urbéri ház-helyből, 18 házas zsellérből, 5 holdat tevő belső telekből, 151 1/2 hold majorság szántóföldekből és 100 kaszás rétből, dézmás szőlőkből. — Koresma, mézárszék, vizimalom, rév, halászat, nádlás és legelői haszonvételekkel együtt. —

A' Sági pusztabeli birtok pedig áll 40 hold szántóföldből, 30 kaszás rétből, nádlási 's legelői haszonvétellel együtt. 2—2

Hirdetés.

Szabad. Mohács város tanácsa közhírré téteti, hogy öt országos vásárján a' t. ns. megye által kiadott Tariffa szerint gyakorlandó helypénzszedhetési jog, nemkülönbén a' város ugynevezett iskolaházában levő két bolt hozzá tartozó számbakkal f. e. november 1ső napjától számítandó egymásutáni három évre ugyan f. 1843ik esztendei sept. 2kán délelőtti 9 órakor a' város irószobájában többet ígérés útján haszonbérbe adatni fognak, — mire a' haszonbérleti kívánók olly megjegyzéssel hivatalosak, hogy csak azok bocsáttathatnak az árveréshez, kik 10 pcent bánatpénzt előlegesen letcedenek. Kelt Mohácsen 1843ik eszt. maius 1ső napján tartatott gazdasági ülésből. Hatos Gusztáv főjegyző. 2—3

Amerikai Seidl-féle cséplőgép.

Alulírtnál valamint mindenféle gazdasági gépek ugy szinte minden eddigi ismeretek közt legzelesterübbnek talált amerikai Seidlféle cséplőgépek is készen kaphatók, még pedig új módon készítve, hogy egy illyen cséplőgép hajtására ha csak egyedül dolgozik, csak egy ló szükséges, nagyobb gazdaságokban pedig, ha kívántatik, két lovat befogva, két cséplőgép dolgozhatik, vagy szecsákt vághat, egy illyen gép alulírtnál megrendelés vagy próbálás végett mindenkor felállítva készen áll, Pesten, országuton, Muzeum irányában, saját házában 561. sz. Sz. J. J. Samuel eröművész. 2—2)

T. Komárom megye közhírré téteti: hogy a' megye fogházában levő 's közép számítás szerint folytonosan mintegy 40 személyből álló raboskodók kézi munkáik 's a' javító dolgházban levő két nagy 's 1 kisebb teremmel 's lerakó hellyel a' munkások felügyelője számára rendelt egy szobával, ezenfelül a' pokróczszöveshez kívántató több műszerekkel sz. mihály napjától számítandó 3 egymásutáni eszt. sz. k. Komárom városban levő megyeházánál f. évi aug. 31én regg. 9 órak. a' többet ígérés útján haszonbérbe fog bocsáttatni, a' vállalkozónak a' raboskodók kézimunkáját szabad leszen minden munkálatra, melly a' javító dolgház rendszerével meggegyezhető használni. A' javító dolgház rendszere valamint a' szerződési főpontok is a' műszerek a' nemes megyének sz. k. Komárom városában levő megyeházánál megtekintethetők: — mire a' vállalkozni szándékozók ezenel meghivatnak. Kelt Komáromban jul. 3án 1843. a' javító dolgházra felügyelő kiküldöttség. 2—2

Gabonaár

váltó garasban, Pesten pesti, egybeült pozs. mérőt értve.

	Tisztalibza.	Kétazera	Rozs.	Árpa.	Zab.	Kukorica
Pesten, julius 21. (pesti m.)	100-118	75-85	68-75	52-60	46-54	76-88
Komárom, jul. 11. (poz. m.)	98-105	86-92	75	62-68	43-45	82-92
Szegeden, " 20. " " "	— 60	— 50	— 50	— 45	— 35	— 40
Pécsen, janius 24. " " "	70-75	— 55	45-50	— 40	— 32	— 46
Baján, julius 5. " " "	57-67	38-45	— 38	— 20	— 28	— 40
Mosonyban, jun. 28. " " "	80-108	60-65	65-62	34-52	35-42	53-66
Miskolczon, " 11. " " "	60-65	50-58	40-44	30-35	25-28	35-38
Uj Beccsén, " 19. " " "	75-85	55-60	—	29-30	— 30	35-40

Pénzkelet: Bécs: jul. 19én 5 petes stát. kötel. 110 15/16; 4 petes: 101 1/2; 3pet.: 77; 1834ki köleson: 714 3/4; 1839ki: 280; bankrészevény: 1626; Eszterházy sorsjegy: 54 1/2; es. k. arany agio: 103 1/4

Dunavízjárás: Budán jul. 21én reg. 8 órakor: 11' 40" 6''' a' 0 fölött